

**Фонд здравственог осигурања
Републике Српске
Бања Лука**

Број: 06/009-4291/22
Датум: 28.10.2022. године

**ИНСТРУКЦИЈА
ЗА ПРИМЉЕНУ ЗАКОНА О ОБАВЕЗНОМ ЗДРАВСТВЕНОМ ОСИГУРАЊУ**

- Предмет ове Инструкције су одредбе новог Закона о обавезном здравственом осигурању који је објављен дана 21.09.2022. године у "Службеном гласнику Републике Српске", број: 93/22) - у даљем тексту: Закон, и који је дана 29.09.2022. године ступио на снагу, у дијелу примјене чланова од 72. до 88. који регулишу право на накнаде за вријеме привремене спријечености за рад.

- Закон јасно и таксативно наводи разлоге одсуства радника са посла због којих се радник сматра привремено спријеченим за рад, односно разлоге одсуства са рада за лице које обављаја привредну, предузетничку или професионалну дјелатност због којих се ово лице сматра привремено спријеченим за рад.

- Уврђивање привремене спријечености за рад се врши у складу са одредбама Закона, а у наредном периоду ће се приступити доношењу правилника о поступку утврђивања привремене спријечености за рад из члана 76. Закона. Овај Правилник ће дефинисати врсту медицинске документације потребне за одлучивање, критеријуме дијагностичких поступака за утврђивање привремене спријечености за рад, болести или компликације у вези са одржавањем трудноће, разлоге и вријеме препоручене дужине спријечености за рад према дијагнозама утврђеним у складу са међународном класификацијом болести, дефиниције и садржај образца налаза, оцјена и мишљења и садржај обрасца извјештаја о трајању привремене спријечености за рад.

- Члан 114. Закона прописује обавезу послодаваца да од ступања на снагу Закона обезбиједе накнаду плате за вријеме привремене спријечености за рад у складу са овим Законом. Такође, прописује се да је ступањем на снагу овог закона Фонд обавезан да обезбиједи поврат исплаћене накнаде плате и новчане накнаде у случају привремене спријечености за рад лица које обавља привредну, предузетничку или професионалну дјелатност у складу са овим законом.

Наведено значи да је послодавац и приликом обрачуна и исплате накнаде плате за мјесец септембар 2022. године за дане 29. и 30. септембар обавезан да примјени прописани основ и проценте из члана 83. Закона.

- Обезбеђивање накнада за вријеме привремене спријечености за рад се врши у складу са одредбама Закона који чланом 83. прописује да је основ за обрачун и исплату накнаде плате просјечна нето плата осигураника остварена у задњих шест мјесеци који претходе мјесецу у којем је осигураник био привремено спријечен за рад и која се одређује у прописаним процентима од основа, у зависности од разлога привремене спријечености за рад.

1
2
3

- Као и до сада, послодавац има право Фонду да поднесе захтјев за поврат накнаде плате исплаћене раднику ако привремена спријеченост за рад радника траје непрекидно дуже од 30 дана, почев од 31. дана непрекидне спријечености за рад.

Законом су прописана два услова која кумулативно требају бити испуњена:

- да радник има стаж осигурања по основу радног односа у трајању од најмање три мјесеца непрекидно или у трајању од шест мјесеци са прекидима у посљедњих 18 мјесеци, и
- да су уплаћене све доспјеле обавезе по основу долриноса за обавезно здравствено осигурање.

- Закон прописује да послодавац захтјев за поврат накнаде плате исплаћене раднику Фонду може поднijети у року од 90 дана од истека посљедњег дана календарског мјесеца у којем је радник био спријечен за рад.

У почетку примјене новог Закона, треба имати у виду да послодавац у току, односно до краја мјесеца октобра 2022. године може да поднесе захтјев за поврат накнаде плате коју је исплатио за најдаље мјесец јули 2022. године, односно може да потражује поврат исплаћене накнаде плате за период јули, август и септембар 2022. године.

У овом периоду је послодавац обрачунавао и исплаћивао накнаду плате према раније важећем Закону о здравственом осигурању, тако је нпр. жени која је у августу 2022. године била привремено спријечена за рад преко 30 дана непрекидно због болести и компликација у вези са одржавањем трудноће обрачунавао и исплатио накнаду плате у проценту од 70% од нето плате коју би остварила да је била на раду, а исти случај је и са радником који болује од малигне болести. Послодавац за овај период може да потражује накнаду нето плате у износу који је исплатио раднику, према основици и проценту који је био дефинисан према раније важећем Закону о здравственом осигурању.

Нови Закон је ступио на снагу 29.09.2022. године, те послодавци за мјесеце јули, август и септембар (закључно са 28.09.) обрачунавају и исплаћују накнаду нето плате према основици и проценту према раније важећем Закону о здравственом осигурању.

За поврат исплаћене накнаде нето плате из средстава обавезног здравственог осигурања за период јули, август и септембар (закључно са 28.09.) користе се обрасци прописани Упутством о поступку утврђивања права послодавца на поврат исплаћене накнаде нето плате ("Службени гласник Републике Српске", број: 20/22).

- За два дана мјесеца септембра (29. и 30.) послодавци обрачунавају и исплаћују накнаду нето плате према основици и проценту у складу са новим Законом, имајући у виду одредбу члана 114. Закона.

- Како је наведено, образац извјештаја о трајању привремене спријечености за рад се дефинише правилником о поступку утврђивања привремене спријечености за рад из члана 76. Закона. Новим обрасцом извјештаја о трајању привремене спријечености за рад ће бити развојени разлоги привремене спријечености за рад према новом Закону, што ће олакшати примјену прописаних процената за обрачун накнаде нето плате раднику за вријеме привремене спријечености за рад, односно примјену прописаних процената за обезбеђење накнаде за вријеме привремене спријечености за рад која траје непрекидно дуже од 30 дана лицу (осигуранику) који обавља привредну, предузетничку или професионалну дјелатност као основно занимање.

До објављивања новог обрасца извјештаја, а да би се обрачун накнада извршио у складу са новим Законом, МКБ шифре дијагноза код којих је потребно примјенити проценат 100% одређује изабрани доктор медицине специјалиста породичне медицине, према налазу и мишљењу доктора медицине специјалисте одређене гране медицине.

- Уколико послодавац приликом обрачуна плате за мјесец октобар 2022. године обрачунава и исплаћује накнаду плате у оквиру првих 30 дана непрекидне привремене спријечености за рад, јасно је да ће тек након обрачуна и исплате накнаде плате за мјесец новембар (уколико се непрекидна привремена спријеченост за рад настави и даље) имати право да Фонду поднесе захтјев за поврат.

Конкретно, захтјев за поврат исплаћене накнаде плате за мјесец новембар 2022. године може да поднесе до краја мјесеца фебруара 2023. године.

Овај примјер подразумијева да је раднику почетком мјесеца октобра 2022. године уврђена привремена спријеченост за рад и да се она непрекидно настави и послије 30 дана трајања.

У овом примјеру, послодавац рачуна основ за обрачун и исплату накнаде плате као просјечну нето плату осигураника остварену у задњих шест мјесеци који претходе мјесецу октобру 2022. године, без обзира да ли у том периоду од шест мјесеци има периода привремене спријечености за рад која је трајала до 30 дана непрекидно.

- Уколико послодавац приликом обрачуна и исплате накнаде плате за мјесец октобар 2022. године обрачунава и исплаћује накнаду у оквиру привремене спријечености за рад која траје непрекидно дуже од 30 дана, Фонду може да поднесе захтјев за поврат до краја мјесеца јануара 2023. године.

У овом примјеру је могуће да је осигуранику привремена спријеченост за рад која и даље траје утврђена нпр. у мјесецу фебруару 2022. године, те послодавац рачуна основ за обрачун и исплату накнаде плате као просјечну нето плату осигураника остварену у задњих шест мјесеци који претходе мјесецу фебруару 2022. године, без обзира да ли у том периоду од шест мјесеци има периода привремене спријечености за рад која је трајала до 30 дана непрекидно.

- Приликом одлучивања о захтјевима, потребно је посебно водити рачуна о одредби члана 85. Закона којом је прописано да Фонд послодавцу у току једне календарске године рефундира исплаћене накнаде плате за највише 11 мјесеци непрекидне спријечености радника за рад.

- Такође, Фонд утврђује право послодавца на поврат исплаћене накнаде плате под условом да је послодавац редовно измирио све текуће обавезе по основу доприноса за обавезно здравствено осигурање до 20. у мјесецу за протекли мјесец, те доспјели дуг по основу доприноса за обавезно здравствено осигурање из претходног периода у складу са рјешењем надлежног органа о одобреном репограму.

- Поред права на накнаду плате за лице у радном односу код послодавца, које је било прописано и у ранијем периоду, нови Закон прописује и право лица које обавља привредну, предузетничку или професионалну дјелатност да му се од ступања Закона на снагу обезбиједи накнада у периоду привремене спријечености за рад која траје непрекидно дуже од 30 дана. Садржај овог права је детаљно дефинисан чланом 86. Закона. Уколико лице које обавља привредну, предузетничку или професионалну дјелатност у наредном периоду буде спријечено за рад непрекидно дуже од 30 дана, почев од 31. дана непрекидне спријечености за рад има право да поднесе захтјев за обезбиђење накнаде у прописаном проценту у односу на основницу на коју обрачунава и плаћа допринос за здравствено осигурање.

То конкретно значи да ће се моћи обраћати захтјевима и за мјесец октобар 2022. године и да треба утврдити да привремена спријеченост за рад траје непрекидно преко 30 дана. Нпр., уколико привремена спријеченост за рад траје непрекидно од 15. септембра и даље, од 15. октобра лице које обавља привредну, предузетничку или професионалну дјелатност има право на обезбеђење накнаде. Захтјев за обезбеђење накнаде за нпр. дио мјесеца октобра може да поднесе до краја јануара 2023. године.

Приликом одлучивања о захтјевима, потребно је посебно водити рачуна о одредби члана 86. Закона којом је прописано да је услов за обезбеђење накнаде да лице привредну, предузетничку или професионалну дјелатност обавља као основно занимање и да је настављањем обављања дјелатности обезбиђен континуитет уплаћивања свих доспјелих обавеза по основу доприноса за обавезно здравствено осигурање у складу са чланом 85. став 4. овог закона.

Накнада се обезбеђује у проценту одређеном у складу са чланом 83. став 1. Закона од прописане основице на коју се у складу са прописом којим се уређује област доприноса обрачунава и плаћа допринос за обавезно здравствено осигурање, а у току једне календарске године се из средстава обавезног здравственог осигурања може обезбиједити исплаћивање прописане накнаде за највише 11 мјесеци непрекидне спријечености за рад.

- У прилогу ове Инструкције су:

- 1) Образац Реф - 01 (захтјев за поврат нето плате исплаћене раднику/захтјев за обезбеђење накнаде осигуранику који обавља привредну, предузетничку или професионалну дјелатност),
- 2) Образац Реф - 02 (Збирни списак радника за које се подноси захтјев за поврат исплаћене накнаде нето плате),
- 3) Образац Реф - 03 (Обрачун за поврат исплаћене накнаде плате), и
- 4) Образац Реф - 04 (Обрачун за исплату накнаде за лице - осигураника који обавља привредну, предузетничку или професионалну дјелатност).

Ови обрасци се користе у поступку утврђивања права послодавца на поврат накнаде нето плате исплаћене раднику за вријеме привремене спријечености за рад која траје непрекидно дуже од 30 дана, односно у поступку утврђивања права лица (осигураника) које обавља привредну, предузетничку или професионалну дјелатност као основно занимање за обезбеђење накнаде за вријеме привремене спријечености за рад која траје непрекидно дуже од 30 дана, за период од ступања Закона на снагу.

Образац Реф - 03 послодавац попуњава појединачно за сваког радника за којег тражи поврат исплаћене накнаде нето плате и то за сваки мјесец трајања привремене спријечености за рад. На обрасцу се уносе подаци о платама које су основ за обрачун накнаде нето плате, проценат за поврат прописан Законом о обавезнном здравственом осигурању, као и поступак обрачуна. Подаци који се односе на нето плату остварену у последњих шест мјесеци који претходе мјесецу у којем је осигураник био привременем спријечен за рад морају одговарати верификованим подацима о нето плати које је послодавац за наведене мјесеце доставио Пореској управи Републике Српске на Обрасцу 1002 - мјесечна пријава пореза по одбитку.

Образац Реф - 04 лице (осигураник) које обавља привредну, предузетничку или професионалну дјелатност као основно занимање попуњава за сваки мјесец трајања привремене спријечености за рад. На наведеном обрасцу се уносе подаци о просјечној бруто плати која је основ за обрачун и уплату доприноса по важећем Закону о доприносима и подаци о проценту накнаде која се тражи.

- На пословном - информационом систему Фонда ће бити инсталиран примјерак обрасца захтјева (Реф - 01) који ће бити доступан свим организационим дијеловима Фонда. На обрасцу Реф - 01 се обавезно уносе сви тражени подаци, а подносилац захтјева је дужан да образац потпише и овјери.

Уз захтјев послодавац или лице (осигураник) које обавља привредну, предузетничку или професионалну дјелатност као основно занимање доставља сљедећу медицинску документацију:

- уредно попуњен, потписан и овјерен извјештај о трајању привремене спријечености за рад, и
- налаз, оцјена и мишљење првостепене или другостепене комисије за оцјену привремене спријечености за рад потписан од стране чланова комисије и овјерен печатом комисије, или копија отпушног писма (у случају болничког лијечења).

Уз захтјев, поред медицинске документације, послодавац прилаже потписане и овјерене обрасце Реф - 02, Реф - 03, као и платне листе.

Уз захтјев, поред медицинске документације, лице (осигураник) које обавља привредну, предузетничку или професионалну дјелатност као основно занимање доставља копију рјешења или други доказ о обављању дјелатности као основног занимања и потписан и овјерен образац Реф - 04.

- Надлежна пословна јединица Фонда је дужна да у сваком конкретном случају приликом подношења захтјева информише послодавца/осигураника о документацији коју је потребно приложити уз захтјев, те да одмах по пријему (исти дан) изврши протоколисање, а евидентирање захтјева у пословно - информационом систему Фонда се врши у року од пет дана од протоколисања захтјева. Надлежна пословна јединица Фонда дужна је по пријему захтјева проверити комплетност документације и рачунску исправност извршеног обрачуна од стране послодавца.

Уколико подносилац захтјева инсистира да се захтјев заприми и без одговарајуће документације, надлежна служба Фонда дужна је да заприми такав захтјев.

Уколико је захтјев комплетан исти се одмах по евидентирању у пословно-информациони систем Фонда доставља надлежној филијали.

Надлежна пословна јединица Фонда ће, уколико је потребно, писменим путем тражити од подносиоца захтјева да изврши допуну захтјева, односно достави потребну документацију у року од 7 дана од дана пријема писменог поднешка Фонда.

У случају да подносилац захтјева није у могућности да достави налаз оцјену и мишљење првостепене или другостепене комисије за оцјену привремене неспособности за рад (осигураник је био на болничком лијечењу, тешко здравствено стање осигураника, смрт осигураника), надлежна пословна јединица Фонда ће такав захтјев прослиједити надлежној филијали Фонда уз напомену, а надлежна филијала Фонда ће извршити комплетирање документације штампањем налаза, оцјене и мишљења из матичне евиденције Фонда која се води у пословно - информационом систему Фонда, уз навођење датума штампања и потпис.

Након истека датог рока за допуну захтјева, надлежна пословна јединица Фонда ће захтјев без одлагања прослиједити надлежној филијали Фонда која проводи поступак и обезбеђује да се рјешење по захтјеву донесе у роковима и на начин прописан Законом о општем управном поступку.

У случају да у току поступка подносилац захтјева достави писмени поднесак којим одустаје од захтјева, надлежна филијала Фонда доноси закључак о обустављању поступка који доставља подносиоцу захтјева заједно са оригиналним списом предмета, а надлежна филијала Фонда задржава копију списка.

Надлежна филијала Фонда је дужна да рјешење којим се одобрава захтјев за поврат исплаћене накнаде нето плате за вријеме привремене спријечености за рад и рјешење којим се одобрава обезбеђење накнаде лицу које обавља привредну, предузетничку или професионалну дјелатност, у пословном информационом систему Фонда по правоснажности евидентира у статус Т (трошак). Исплату одобреног износа Фонд врши у року од 60 дана, рачунајући од дана истека рока за жалбу.

Ова Инструкција и обрасци ће се објавити на службеној интернет страници Фонда:
www.zdravstvo-srpske.org.

Милан
М/М

Подносилац захтјева: _____

ЛИБ : _____

Број жиро-рачуна: _____

Организациони код: _____

Адреса и сједиште: _____

Број телефона: _____

Контакт особа: _____

E-mail адреса: _____

**Фонду здравственог осигурања
Републике Српске, Бања Лука
Филијала
Пословница** _____

Предмет: Захтјев, доставља се

Обраћам се захтјевом за (означити једно од поља):

- поврат накнаде нето плате исплаћене раднику
за вријеме привремене спријечености за рад

- обезбеђење накнаде лицу (осигуранику) који обавља
привредну, предузетничку или професионалну дјелатност
као основно занимање за вријеме привремене
спријечености за рад

Захтјев се односи на период од _____ до _____, у укупном
износу од _____ КМ (словима: _____
конвертибилних марака и _____/100).

Уз захтјев се доставља (заокружити):

1. извјештаји о трајању привремене спријечености за рад,
2. налаз, оцјена и мишљење првостепене или другостепене комисије за оцјену привремене
спријечености за рад или копија отпуног писма (у случају болничког лијечења),
3. збирни списак радника за које подноси захтјев за поврат исплаћене накнаде нето плате,
на образцу Реф - 02,
4. обрачун за поврат исплаћене накнаде плате, на образцу Реф - 03,
5. потписане и овјерене платне листе,
6. копија рјешења или други доказ о обављању дјелатности као основног занимања,
7. обрачун за исплату накнаде, на образцу Реф - 04.

Одговорно лице

_____ (место и датум)

М.П.

Збирни списак радника за које се подноси захтјев за поврат исплаћене накнаде него плате

M.II.

Одговорно лице

Обрачун за поврат исплаћене накнаде плате

Подаци о раднику

Име и презиме: _____

ЈМБ:

Трајање стажа осигурања по основу радног односа: _____

Напомена:

Под стажом осигурања по основу радног односа подразумијева се да је раднику основ осигурања радни однос који у периоду прије подношења захтјева за поврат исплаћене накнаде плате траје најмање три мјесеца непрекидно или који у посљедњих 18 мјесеци прије подношења захтјева за поврат исплаћене накнаде плате са прекидима траје најмање шест мјесеци.

Елементи за обрачун накнаде нето плате

Подаци о нето плати која је остварена у задњих шест мјесеци који претходе мјесецу у којем је осигураник био привремено спријечен за рад морају одговарати вефификованим подацима које је послодавац за наведене мјесеце доставио ПУРС на Обрасцима 1002 - мјесечна пријава пореза по одбитку.

Просјечна нето плата остварена у задњих шест мјесеци који претходе мјесецу у којем је осигураник био привремено спријечен за рад износи: _____ КМ.

Остварена нето плата за мјесец _____ године износи _____ КМ;
 Остварена нето плата за мјесец _____ године износи _____ КМ;
 Остварена нето плата за мјесец _____ године износи _____ КМ;
 Остварена нето плата за мјесец _____ године износи _____ КМ;
 Остварена нето плата за мјесец _____ године износи _____ КМ;
 Остварена нето плата за мјесец _____ године износи _____ КМ;

Период у мјесецу за који је раднику исплаћена накнада нето плате: од до

Укупан број радних сати у наведеном мјесецу:

Уписати начин обрачуна накнаде плате

Укупан број радних сати привремене спријечености за рад у наведеном мјесецу:

Процент за поврат (заокружити): 70%, 90% или 100% од основа

Износ накнаде нето плате за који се тражи поврат: _____ КМ

Напомена:

Просјечна нето плата остварена у задњих шест мјесеци који претходе мјесецу у којем је осигураник био привремено спријечен за рад се дијели са укупним бројем сати за мјесец за који се тражи поврат. Добијени износ се множи са укупним бројем радних сати привремене спријечености за рад за мјесец за који се тражи поврат. На добијени износ се примјењује проценат поврата (70%, 90% или 100% од основа), те се добије износ за поврат.

Одговорно лице

(место и датум)

М.П.

**Обрачун за исплату накнаде за лице (осигураника) који обавља привредну,
предузетничку или професионалну дјелатност**

Подаци о осигуранику

Име и презиме: _____

ЈМБ:

Елементи за обрачун накнаде

Основица дефинисана Законом о обавезном здравственом осигурању се дијели са укупним бројем радних сати за мјесец за који се тражи обезбеђење накнаде. Добијени износ се можи са укупним бројем радних сати привремене спријечености за рад у наведеном мјесецу. На добијени износ примјењује се прописани проценат (70%, 90% или 100% од основа) и добија се износ накнаде.

Просјечна бруто плата у Републици Српској за претходну годину износи _____ КМ

Основица која је примијењена приликом уплате доприноса на просјечну бруто плату _____ %

Период у мјесецу за који се тражи накнада:

од до

Укупан број радних сати у наведеном мјесецу:

Укупан број радних сати привремене
спријечености за рад у наведеном мјесецу:

Проценат за исплату накнаде (заокружити): 70%, 90% или 100% од основа

Износ захтјева за исплату накнаде: _____ КМ

Одговорно лице

(место и датум)

М.П.